

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA mint felülvizsgálati bíróság

Mfv. II. 10.897/2007/3.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Független Rendőr Szakszervezet Központi Koordinációs Iroda Jogsegélyszolgálatára (ügyintéző dr. Oláh Tamás jogtanácsos 1136 Budapest, Pannónia u. 37., levélcím: 1388 Budapest, Pf. 52) által képviselt felperesnek által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása iránt a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság előtt 3.M.1265/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.21.496/2006/13. számú jogerős ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.21.496/2006/13. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság 3.M.1265/2005/13. számú ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes 2005. június 30-ával jogellenesen szüntette meg a felperes közalkalmazotti jogviszonyát. A munkaügyi bíróságot az összecszerűség tekintetében új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

I n d o k o l á s :

A felperes 2002. október 1-jétől határozott idejű közalkalmazotti jogviszonyt létesített az alperessel ének-zenetanár munkakörre. A kinevezési okirat szerint a kinevezése 2002. október 1-jétől”helyettesítése miatti távollét idejére 2003. június 31-ig” szólt. Ezen határidő lejártát követően a felek kinevezés többszöri módosításával megállapodtak a jogviszony 2004. június 30-ig, majd 2005. június 30-ig történő meghosszabbításában.

Mfv. II. 10.897/2007/3. szám

A felperes a keresetében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy amennyiben a határozott idejű jogviszonyt a felek helyettesítés céljából hozzák létre, a jogviszony tartamát nem lehet rövidebb időszakban megjelölni, mint a helyettesített személy távollétének tartama. Miutánhelyettesítése – a távolléte miatt – továbbra is szükséges volt, a kereset annak megállapítására irányult, hogy jogszabályba ütközik, és ezért semmis a kinevezéseiben naptárilag is megjelölt határozott idő kikötése, ehhez képest az alperes 2005. június 30-ával jogellenesen szüntette meg a közalkalmazotti jogviszonyát és ezért az ahhoz fűződő Kjt. 34. §-a szerinti jogkövetkezmények megfizetését kérte. Másodlagosan az alperes rendeltetésellenes joggyakorlására hivatkozva kérte a jogellenesség megállapítását.

A Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság a 3.M.1265/2005/13. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és 100.800 forint perköltség alperes részére történő megfizetésére kötelezte.

Ítélete indokolása szerint az alperes a Kjt. 21. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a felperesthelyettesítése céljából nevezte ki. Miután a törvény szerint a határozott idejű jogviszony időtartamát naptárilag, vagy más alkalmas módon kell meghatározni, a munkaügyi bíróság nem találta jogellenesnek, hogy az alperes a helyettesítés megjelölése mellett a kinevezési okiratokban a határozott időt naptárilag határozta meg, és az utolsó határozott idő leteltét követően a felperes kinevezését nem hosszabbította meg. A munkaügyi bíróság szerint az alperes részéről rendeltetésellenes joggyakorlás sem történt, mert törvényes érdeke fűződött ahhoz, hogy a gyermeke gondozása céljából fizetés nélküli szabadságon lévő közalkalmazottat határozott időre kinevezett közalkalmazottal helyettesítse.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.21.496/2006/13. ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest 50.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság szerint sem tudta a felperes azt az állítását bizonyítani, hogy ígéretet kapott alperestől..... munkába állásáig történő alkalmazására. Az indokolás kitért arra, hogy – mivel nevezett közalkalmazott jelenleg is távol van – az alperes jogszabályt sértett volna a határozott idő öt évet meghaladó kikötésével. A másodfokú bíróság jogi álláspontja a munkaügyi bírósággal egyezően az volt, miszerint a felperes határozott idejű kinevezései a jogszabályoknak megfeleltek, a határozott idejű kinevezés az alperes részéről törvényes érdekekkel történt és jogszabályi korlátozás hiányában nem jogellenes a határozott idő tanévenként történő meghatározása.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és a keresetének megfelelő határozat meghozatalát kérte.

A felülvizsgálati kérelem iratellenességet állítva támadta a tényállás megállapítását, valamint a Kjt. 21. § (2) bekezdésének, az Mt. 79. § (2) bekezdésének, az Mt. 81. §-ában, és a Legfelsőbb Bíróság Munkaügyi Kollégium 6. számú elvi állásfoglalásában foglaltak megsértését panaszolta.

Mfv. II. 10.897/2007/3. szám

A felperes a perbeli álláspontját megismételve hivatkozott arra, hogy a jogviszony tartamának meghatározása nem lehet ellentétes a jogviszony céljával, ezért amennyiben a határozott idejű jogviszony célja a helyettesítés, akkor a jogviszonynak a helyettesítés szükségessége idejére kell létrejönnie. Érvelése szerint az Mt. 79. § (2) bekezdése szerinti naptári és más alkalmas módon történő határozott idő meghatározás egymás mellett – a kétfajta meghatározás közötti ellentét miatt – nem alkalmazható, ezért a felperesi kinevezésbentávolléte idejére szóló időmeghatározás mellett a naptári megjelölés legfeljebb úgy minősíthető, hogy a munkáltató az Mt. 79. § (2) bekezdése alapján tájékoztatta a közalkalmazott felperest a jogviszony várható tartamáról. A felperes sérelmezte a jogerős ítéletnek azt a megállapítását is, miszerint a munkáltatónak törvényes érdeke fűződött a kinevezés évenkénti meghosszabbításához. A felülvizsgálati kérelem idézte a perbeli tanúk vallomását, melyek a tényállás megállapításakor törvénysértően értékelés nélkül maradtak.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében – tartalma szerint – a felülvizsgálati kérelem hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

A perben az nem volt vitatott, hogy a felperes közalkalmazotti jogviszonya az alperesnél a Kjt. 21. § (2) bekezdése alapján a távollévőhelyettesítésére megjelölt okból határozott időre jött létre, de nem a távollét (a helyettesítés) időtartamára, hanem a tanévhez igazítva évenként hosszabbítva, és a jogviszony nem a helyettesített visszatérésekor, hanem a tanév végén szűnt meg. A felperes keresete folytán abban a kérdésben kellett a bíróságnak állást foglalnia, hogy a felperes kinevezésében az így tanévenként naptárilag megjelölt határozott idő és az így létrejött kinevezés további tanévekre történt határozott idejű meghosszabbításai megfelelt-e a Kjt. 21. § (2) bekezdésében helyettesítésre lehetővé tett határozott idejű kinevezésre vonatkozó követelménynek, és ehhez képest a felperes közalkalmazotti jogviszonya jogszerűen szűnt-e meg a Kjt. 25. § (1) bekezdés a/ pontja szerint a harmadik határozott idejű kinevezés lejártával.

A közalkalmazotti jogviszony főszabályként határozatlan időre történő kinevezéssel és annak elfogadásával jön létre. A Kjt. 21. § (2) bekezdése a határozott időre történő kinevezést szigorúan meghatározott feltételek esetén teszi lehetővé; csak helyettesítés céljából vagy meghatározott munka elvégzésére, illetve feladat ellátására. Helyettesítés céljából határozott időre történő kinevezés esetében a jogintézmény céljának és rendeltetésének megfelelően a kinevezésben pontosan meg kell jelölni, hogy kinek a helyettesítésére történik a határozott idejű foglalkoztatás, milyen időtartamra, illetve a helyettesített távolléte idejére előreláthatólag meddig szól a helyettesítésre kinevezés.

Mfv. II. 10.897/2007/3. szám

Ebben az esetben a közalkalmazotti jogviszony időtartama gyakran nem naptárilag határozható meg, hanem a jogviszony a helyettesítés várható tartamára jön létre, de a munkáltató köteles tájékoztatni a közalkalmazottat annak várható időtartamáról (Mt. 79. § (2) bekezdés).

Az a körülmény, hogy a helyettesítés várható tartama (a helyettesített személy távollétének ideje) a közalkalmazott kinevezésekor pontosan naptárilag nem határozható meg – a határozott idő alkalmazásának szigorú törvényi feltétele miatt - nem jelentheti azt, hogy a munkáltató a határozott időt törvényi feltétel mellőzésével tanévenként jelölje meg és a határozott idejű kinevezés céljától függetlenül a tanév végével annak ellenére tekintse a határozott időt lejártnak, hogy a kinevezés szerint meghatározott személy helyettesítésének szükségessége a továbbiakban is fennáll. A határozott idő ekként történő kikötése nem felel meg a jogintézmény Kjt. 21. § (2) bekezdése szerinti rendeltetésének. Jogellenes tehát, ha egy közalkalmazott távolléte miatti időlegesen üres státuszra a munkáltató tetszése szerinti határozott időtartamokra alkalmazza a közalkalmazottat, és a határozott időt nem a helyettesítés szükségességének időtartamához köti. Nem felel meg a Kjt. 21. § (2) bekezdése szerinti feltételeknek, ha a közalkalmazott határozott időre helyettesítésre alkalmazásának időtartama nem igazodik a helyettesített személy távollétéhez.

Az előbbiekből következően a perben nem volt jelentősége annak, hogy a felperes kapott-e az alperestől ígéretet arra, hogy a távollévő munkába állásáig alkalmazza. E körben ezért az eljáró bíróságok tévesen értékelték a bizonyítás hiányát a felperes terhére. Téves az a megállapítás is, hogy a határozott idő tanévenként történő meghosszabbítása jogszabályi korlátozás hiányában nem volt jogellenes.

A tanúvallomásokból is kitűnően az alperes a határozott időt tanévenként a Kjt. 21. § (1) bekezdésben előírt feltételek mellőzésével alkalmazta., aki 2003. augusztus végéig volt az alperes igazgatója, e tekintetben kizárólag az alperes által alkalmazott „hagyományra” hivatkozott (4.Mf.21.496/2006/13. számú jkv. 3. oldal 5. bekezdés).alperes új igazgatója pedig úgy nyilatkozott, hogy a „szerződésesek munkáját megfigyeli, akit határozott időre alkalmazott, annak a jogviszonyát egy évre meghosszabbította és a második évben győződött meg jobban a munkájukról, és ez alapján hozta meg a döntését” (4.Mf.21.496/2006/13. számú jkv. 7. oldal 1. bekezdés, 5. bekezdés). A helyettesítésre határozott idő ekként történő alkalmazása eszerint nem felelt meg a jogintézmény rendeltetésének, mert valójában nem helyettesítésre, hanem az adott tanévre szóló határozott idejű foglalkoztatás valósult meg.

Téves a jogerős ítéletnek az a megállapítása is, miszerint ha a felperes kinevezése – miutánjelenleg is távol van – öt évet meghaladóan jött volna létre, annak semmissége folytán határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyt eredményezett volna a felperes részére, lehetetlenné téve a helyettesítő pedagógus munkakörébe történő visszatérést. A közoktatási intézményben ugyanis öt évnél hosszabb időre is kinevezhető az a pedagógus, aki a gyermek gondozása céljából,

Mfv. II. 10.897/2007/3. szám

illetőleg a gyermek otthoni ápolása érdekében fizetés nélküli szabadságon lévő közalkalmazottat helyettesít (138/1992. (X.8.) Korm. Rendelet 3. § a/ pont).

Mindezekre tekintettel a felperes helytállóan hivatkozott a perben a kinevezése és a kinevezés-módosítások részleges érvénytelenségére, mert a perbeli esetben a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a határozott idő tanévekhez kötött, naptári megjelölése semmis volt, következésképpen az alperes jogellenesen tekintette megszűntnek a felperes közalkalmazotti jogviszonyát a kikötött határozott idő lejártára hivatkozva, és ezért viselni köteles a jogellenes jogviszony megszüntetés jogkövetkezményeit.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesi kereset jogalapját a pp. 213. § (3) bekezdése szerint megállapítva a munkaügyi bíróságot az összecszerűség tekintetében új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Budapest, 2009. május 6.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna sk. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné sk. Bíró

A kiadmány hitelül:

Nagyné sk.
bírósági tisztviselő